

نوشته: آقای موبد فیروز آذرگشسب

معنوی چند راجع به آیات گاتاها

شاید تا بحال خوانندگان محترم مجله ارمغان متوجه شده باشند که منظور نگارنده از بررسی و مقایسه برخی از آیات گاتاها کتاب مقدس زرتشت یا کهن‌ترین سند مذهبی و فلسفی و ادبی ایران باستان با ترجمه خاورشناسان اروپائی آشکار ساختن مفاهیم عالی و تعالیم بزرگ و آموزنده پیمبر آریائی و روشن نمودن حقیقت بعضی از واژه‌های اوستائی است که بعلت اشتباه در ترجمه مفهوم واقعی و آموزنده پیمبر آریائی و روشن نمودن حقیقت بعضی از واژه‌های اوستائی است که بعلت اشتباه در ترجمه مفهوم واقعی و معنوی آیات گاتاها را دگرگون ساخته است. به پیروی از همین منظور و هدف نگارنده سعی خواهد کرد در این شماره یکی دیگر از آیات گاتاها را مورد بررسی و تحقیق قرار دهد. در اهنود گاتا یا یسنای ۳۲ بند ۱۲ اشوزرتشت میفرماید:

« کسانی که با تعالیم (بد) مردم را از (انجام) بهترین کار باز میدارند - کسانی که زندگانی جهانیان را با سخنان فریبنده خود منحرف میسازند - کسانی که بجای راستی از (گرهما) درندگان پیروی میکنند که کر (مصلحتی) بوده و دروغگوئی با قدرت هستند - مزدا برای (تمام) آنها کیفر مقرر فرموده است. »

بطوریکه خوانندگان محترم ملاحظه میفرمایند در این آیه آسمانی زرتشت سه گروه اشخاص را گناهکار شمرده و برای آنها کیفر و مجازات تعیین کرده است. اینها عبارتند از:

(۱) کسانی که با وسوسه‌های شیطانی و کارشکنی مردم را از انجام کار نیک

باز میدارند.

(۲) کسانی که با سخنان فریبنده و صورتی حق بجانب مردم را گمراه ساخته و زندگانی آنها را تباه میسازند .

(۳) کسانی که زشتی و بدی را بر راستی و درستی ترجیح داده و آرزوی حکومت دروغ را دارند و گریان گرسنه‌ای را که با نیرنگ و دغل بصورت میش در آمده و در مقابل حق و حقیقت کر گشته و گوش شنوایی ندارند مرشد و راهنمای خود می‌شمارند و از آنها پیروی میکنند .

اکنون به بینم خاورشناسان اروپائی آیه باین پرمغزی و اخلاقی را چگونه ترجمه کرده اند . آقای پور داود ترجمه پروفیسور بارتولومه را بشرح زیر از آلمانی بفارسی برگردانده اند :

« نفرین توای مزدا به کسانی باد که از تعلیمات خود مردم را از کردار نیک منحرف میسازند و بکسانی که گاو را با فریاد شادمانی قربان میکنند از آنان است گرهما و پیروانش که از راستی گریزانند و کریانها و حکومت آنان که بدروغ مایلند . »

در کیش زرتشت اهورامزدا خدای جان و خرد سرچشمه تمام نیکوئیهاست و پدری بخشنده و مهربان و دادگر میباشد . چگونه ممکن است چنین پدر مهربانی بکسی نفرین کند اولاً نفرین و دشنام نشانه عجز و ناتوانی است و کار اشخاص بیچاره و زبون میباشد نه خداوندی که قادر و توانا بوده و دارای عنوان « هروسپ اوان » یعنی توانا بر انجام همه کار میباشد .

ثانیاً ساحت قدس پروردگار منزّه از هر گونه آلودگی هائی است که فکر بشر ممکن است ایجاد نماید و مهر و عطوفت پدرانه او بحدی است که ممکن نیست به بنده منحرف خویش خشمگین گردد و ناسزا گوید .

گذشته از آن عبارت اوستائی « **عمی عش** مورن دن ارواخش اوختی جیوتوم »

را که خاورشناسان به قربان کردن گاو با فریاد شادمانی ترجمه کرده و خواسته اند اهمیت گاو را در زندگانی روشنائی ایران باستان نشان دهند دارای مفهوم بسیار اخلاقی و عالی تری است که با زندگانی روز مره ما سر و کار دارد و آن توضیح و تشریح از اشخاصی است که با سخنان فریبنده خویش انسان را منحرف و زندگانی آنان را تباه میسازند .

منظور زرتشت از ذکر این جمله بر حذر داشتن مردم از اشخاص متظاهر و ریا کاری میباشد که با چرب زبانی و سخنان شیرین و فریبنده انسان را گمراه کرده و بدبختی و بیچارگی برای او ارمغان میآورند و گرنه کشتن **سماو** چندان تأثیری در زندگانی بشر نداشته و به او لطمه ای نخواهد رسانید باز هم اگر عبارت اوستائی مزبور ترجمه شده بود «کسانیکه بدون علت موجب اذیت و آزار جانداران سودمند میشوند» اثر مطلوب تری داشت تا اینکه گفته شود «کسانیکه گاو را با فریاد شادمانی قربانی میکنند» .

در هر حال چون در این آیه آسمانی پیمبر آریائی بزهکاری را نام میبرد که مانع پیشرفت بشر بسوی تکامل و ترقی بوده و انسان را از لحاظ اخلاق و معنویات بسوی پستی سوق میدهند و موجبات تباهی او را فراهم میآورند بنا بر این معانی و مفهوم عبارات آیه نیز باید کاملاً با هم ارتباط داشته و منظور اصلی را برسانند در صورتیکه در ترجمه خاورشناسان رعایت این اصل نشده است .

در خاتمه لازم است راجع به واژه های «گرهما» (Grehma) و «کریا» (Korepa) نیز که در این آیه آمده است توضیحی داده شود .

این دو واژه اوستائی را که خاورشناسان اغلب اسم خاص گرفته و آنها را دشمنان کیش زرتشت و از بت پرستان سرسخت دانسته اند اولی از ریشه «گراه»

بمعنی بلعیدن آمده و کمتر تارا پوروالا آن را به درندگان یا گرگان گرسنه ملبس بلباس میش که در کمین گوسفندان بی آزار میباشند ترجمه کرده و دومی را به اشخاصی که کرمصلحتی بوده و بسخنان الهی و تعالیم آسمانی گوش شنوائی ندارند بر گردانده است .

طبعاً اینگونه اشخاص متظاهر و ریاکارند که دارای باطنی سیاه چون اهریمن و صورتی زیبا چون فرشته بوده و انسان را گمراه و بدبخت مینمایند. زرتشت میفرماید ما باید حتی المقدور از اینگونه گرهماها و کرپانهای نوعی پرهیز کنیم و راستی و درستی را فدای دروغ و خیانت نکرده و زندگانی خود را سیاه و تباہ نسازیم .

موعظه

هر که علم خوانده و عمل نکند بدان ماند که گاو راند و تخم
نیفشاند . از تن بیدل طاعت نیاید و پوست بیمغز بضاعت را نشاید نه
هر که در مجادله چیست در معامله درست .

بس قامت خوش که زیر چادر باشد

چون باز کنی مادر مادر باشد

اگر شها همه قدر بودی شب قدر بیقدر بودی .

گر سنگ همه لعل بدخشان بودی

پس قیمت لعل و سنگ یکسان بودی

(سعدی)